

ΤΑ "ΔΥΟ ΑΔΕΡΦΙΑ,, ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ"

• Ένα βουνό, λέει κάπου, θά ποθουσε νά είναι για νά κλείσει μέσα δλη τήν 'Ελλάδα και τὸ κατορθώνει. Τίποτα δὲ μένει ἀπόξω. Μαγική λίμνη πού τήν καθρεφτίζει ἀλάκαιρη. Όλες οἱ γραμμές της, ὅλα τὰ κινήματά της, ὅλα της τὰ γνωρίσματα, ὅλος της ὁ σημερινὸς χαρχητήρας καθρεφτίζεται μέσα στὰ κρουσταλλένια νερά της Τέχνης του τῆς γητεύτρας και μεγαλόπνοης, τῆς λυτρωμένης και θαυμαστῆς.

• "Ό,τι θαμάζω ἀπάνω ἀπ' ὅλα στὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*», εἶν' ἡ ἀρχιτεκτονική του ἢ ἰσόγραμμη, ἢ γελαζόμενη, ἢ ἐλληνική. Νοιώθεις παντοῦ πεντελικὸ μάρμαρο και ἀπόλυτη ὠραιουθμία ὡς και στὰ πιὸ ἐλάχιστα. Ὁ γοθικός, ὁ βυζαντινός, τῆς Ἀναγέννησης οἱ ρυθμοὶ πού ἔφεραν οἱ ἰδέες τοῦ Ἀστέρη ἀπ' τὴ Δύση και τὰ φιλιὰ τοῦ Ἀστρά ἀπ' τὰ βορινὰ κορίτσια, συχωνεύονται και ἀφομοιώνονται τόσο νόμιμα μὲ τὸν ἐλληνικό, ὥστε ὄχι μόνο δὲ σοῦ χτυποῦνε τὴν προοπτική, μὰ ὀλωσδιόλου τὲ ἐναντίο, σὲ μαγεύουν, σὲ τραβοῦν, λὲς πῶς νέος εἶν' ὁ ρυθμός τους κι ὅλο σὰ νὰ τὸν ξέρεις ἀπὸ καιρὸ φαντάζεσαι, σὰ νὰ τὸν εἶδες σ' ἄλλα χρόνια. Κι αὐτοῦ βρίσκεται ὅλο τὸ μυστήριο τῆς τέχνης τῶν «*Δυὸ ἀδερφίων*».

Γι' αὐτὸ εἶναι παιχιδιάρικο και χαριτωμένο τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, εὐάρεστο και θελχτικό, ἐνῶ συνάμα τόσο αὐστηρὸ και σοβαρόπρεπο. Χάδι και κεραυνός!

Πῶς μοῦ θυμίζουσι τὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*», τὰ πιὸ τέλεια ρομάντζα πού διάβασα και πού μ' ἄφηκαν ἀνεξάλειπτη ἐντύπωση! Μοῦ θυμίζουσι στὴν τέχνη τους και στὴν ψυχολογία τους τὴν «*Καθουρσία τῆς Πάρμας*» τοῦ Στάντκλ, τὸ «*Μπάρμπια — Γκοριό*» ἢ τοὺς «*Χωριάτες*» τοῦ Βαλζάκ, τὴν «*Ανάσταση*» τοῦ Τολστόη και ἄλλα. Ἐμὼς ὅλα τὰ ξεπερνᾶ στὸ Ἰδανικό, ὅλα τὰ ξεπερνᾶ στὸ χαρακτήρα τὸν ἔθνικό.

Εὐτυχισμένο και τρισόλβιο τὸ ἔθνος πού στὰ πρῶτα του βήματα, νήπιο ἀκόμα, εἶχε τὴν ξεχωριστὴ τύχη νὰ βρεῖ παραστάτες τοὺς Βηλαράδες, τοὺς Σολωμοὺς και τοὺς Βαλαωρίτηδες. Εὐτυχισμένο και τρισόλβιο πού και τώρα, ἀπάνω στὰ παιδιάτικά του τὰ χρόνια, βρῆκε ἕναν Ψυχάρη, πού χωρὶς νὰ πο-

(*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ περασμένο φύλλο.

στάσει, χωρὶς ν' ἀηδιάσει, χωρὶς νὰ σιχαθεῖ και ν' ἀπογοητευτεῖ ὕστερ' ἀπ' τὸν ἀνήθικο τὸν πόλεμο πού τοῦ ἔκαναν και τοῦ κάνουν οἱ συμπατριῶτες του — πατριῶτες τῆς πεντάρας και λαοπλόνοι ὀργιστήδες, — χωρὶς ν' ἀποτραβηχτεῖ στὴν ἡσυχία του, γιατί εἶναι ἀνθρωπος δράσης και δὲν τὸ μπορεῖ, χωρὶς ν' ἀρκεστεῖ στὴ Σορβόνια του και στὴ ζωὴ του τὴν πλατιὰ τοῦ Παρισιοῦ, στάθηκε μ' ἀφοσίωση και μὲ πίστη, δέχτηκε χαμογελώντας τὶς βρισιές τους, τὶς εἰρωνεῖες τους, τὰ χτυπήματά τους και τὰ ρεζιλίκια τους, κ' ἔδωκε τὸ ἔργο τῆς ψυχῆς και τοῦ νοῦ του, τὸ ποίημα τὸ μοναδικὸ τῆς λάτρας του, τὸ Ἀστέρι τῆς Ὀμορφιάς... Ἐνῶ ἐκεῖνοι, ἕνας ἕνας τυλίχτηκαν και τυλίγονται στὴν ἀφάνεια. Ἐσθοναν και σδύνουν σὰν τὰ κερὰ τὰ κίτρινα μπροστὰ στὸ φῶς τῆς Ἀγάπης.

Τώρα βλέπω φανερά πῶς ἀρχίζουν οἱ ἐχτροὶ τοῦ Ψυχάρη και τῆς Δημοτικῆς, οἱ πολέμοι τῆς Ἀλήθειας. Τοὺς ἀφανίζει ἡ Πρόληψη πού μπαίνει σὰ μικρόδιο κακῆς ἀρρώστιας και πολλαπλασιάζεται μὲς στὸν ἀδύνατο ὀργανισμό τους για νὰ τὸν χαντακώσει. Γίνεται χτικιό, γίνεται γάγγραινα. Τοὺς σέρνει τὸ ρέμα τὸ μολυσμένο πού βέβαια ἀντιψυχάρικὸ θενάνα. Στὴν ἀρχὴ μὲ τὴ δικιολογία τοῦ ψωμιοῦ. Ἀπὸ τὴ δειλία τους, ἀπὸ τὸν ἀνήθικο φόβο τους ἀποτραβιούνται σιγὰ σιγὰ. Ὁχι! ἐμεῖς, λέμε, εἴμαστε δημοτικιστές, μὰ ὁ Ψυχάρης γράφει ἄλλη γλώσσα δική του, ὑποκειμενική, τοῦ κεφαλιοῦ του, τῆς ἀκατεχιάς του. Γιατί ὁ Ψυχάρης, μάτια μου, δὲν ἔζησε στὴν Ἑλλάδα, δὲν ξέρεῖ τὰ ρωμαίικα. Στὴν ἀρχὴ δὲν τὰ πιστεύουν βέβαια αὐτὰ πού ἀναμασσοῦν, μὰ σιγὰ, σιγὰ γίνονται αὐτοῦποβολή, γίνονται κακὴ συνήθεια, γίνονται ὀλεθρος. Θέλουν νὰ ζήσουν! Σκιαζοῦνται τὴν κοινὴ γνώμη, τρέμουν τὸν ἴσκιό τους, εἶναι κακομοίρηδες και τρισάθλιοι, θέλουν νὰ ψευτοπεράσουν τὴ χαμοζωούλα τους. Οἱ ἄλλοι, οἱ ἐτερόφωτοι τοὺς ἀκολουθοῦν μὲ μάτια κλεισμένα, κ' ἔτσι πλέκεται ὁ ἀτιμὸς χορὸς τῆς συναλλαγῆς και τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς.

Ὁμως σ' αὐτοὺς ὄλους θὰ θυμίσω σήμερα μερικὰ λόγια τοῦ Ρουσσώ, για νὰ βγάλουν μιὰ για πάντα τὴ μάσκα τους και νὰ τᾶχουν ὑπ' ὄψη τους ἔταν μιλοῦν για Ψυχάρη και γι' ἀνθρώπους πού δημιουργοῦν. Για νὰ νοιώσουν ἀκόμα πῶς εἶναι μικροί, τιποτένιοι, ἀσήμαντοι και ἀχρηστοὶ στὴ Ζωή, **ἀχθος ἀρούρης**.

— «Ὁμως ἐνοιωθα, λέει ὁ Ρουσσώ, πῶς τὸ νὰ γράφω για νὰ κερδίζω τὸ ψωμί, θᾶπνιγε γλήγορα τὸ τζένιο μου και θὰ σκότωνε τὸ ταλέντο μου, πού εἶταν λιγώτερο στὴν πέννα μου παρὰ στὴν καρδιά μου και γεννημένο μοναχὰ νὰ στοχάζεται μ' ἕναν

τρόπο ἀψηλόφρονο καὶ περήφανο πού μόνος μπορούσε αὐτός νά τή θρέψει.»

Καὶ παρακάτου :

« Πάντοτε ἔνοιωσα πῶς ἡ θέση τοῦ συγγραφέα δὲν εἶταν, δὲν μπορούσε νά εἶναι περιλάλητη καὶ σεβαστή, παρὰ ὅσο δὲ γινόταν ἐπαγγελματική. Εἶν' ἀδύνατο νά στοχάζεται κανεὶς ἀξιοπρεπῶς, ὅταν δὲ στοχάζεται παρὰ γιὰ νά ζήσει.»

Παραδείγματα ἄπειρα μπορῶ νά φέρω. Φέρνω μόνον ἓνα. Ἐνὸς νέου (*) πού εἶχε κάποιον ταλέντο γιὰ τὸ δηγηματάκι καὶ πού γιὰ νά ζήσει καταστάλαξε στὸ χρονογράφημα. Ἰστέρα ἀναγκάστηκε βέβαια νά γράφει θύρια γιὰ τ' ἄρθρα τοῦ κ. Καλαποθάκη. Εἶταν βλέπετε ἡ συνέπεια. Περιστὸ νά πῶ πῶς εἶναι καὶ ἀντιψυχαρικός.

Μὰ μόνον αὐτός; Πόσοι καὶ πόσοι δὲν ἔκαναν καὶ δὲν κάνουν τὰ ἴδια, ἀπὸ ἓνα εἶδος πανικοῦ πού τοὺς ἄρπαξε, ἀπὸ τὸν ἀνήθικο φόβο πού φώλιασε μέσα στὸν ἄρρωστο ὀργανισμό τους, στὴ σαπισμένη μέσα τους ψυχὴ! Κ' εἶναι γι' αὐτοὺς πασσαπόρτι τὸ νά χτυπήσουν τὸν Ψυχάρη καὶ κάθε ἄνθρωπο πού ἐργάζεται. Μέσα στὴν καφενόδια ζωσούλα τους, στὰ πόκερ τους καὶ τὰ χαζομουριά τους, τοὺς ταραξοῦν τὴν ἡσυχία τους τὰ βιβλία καὶ τὰ ἔργα· τοὺς ἀναστατώνουν τὰ αἵματα· τοὺς χαλοῦν τίς συνήθειες. Φέρνουν καμμιά φορά καὶ ταραχές, σηκώνουν κ' ἐπανάστατες. Γι' αὐτὸ τοὺς κινοῦν τὴν ἀναγούλα τὰ ἔργα, ὅπως ἡ φουρτούνα κινεῖ τὴν ἀναγούλα στὸν ἀκάτεχο ἀπὸ ταξίδια. Αὐτὸν τὸν πιάνει ἡ θάλασσα, ἐκείνους τοὺς πιάνει ἡ Ζωή. Ἔτσι δὲν ἔννοοῦν νά ταξιδέψουν, μὰ δὲν ἔννοοῦν καὶ νά ζήσουν.

Γι' αὐτὸ κ' οἱ πρὸς θανάσιμοι ἐχθροὶ τοῦ Ψυχάρη παύουν σιγὰ σιγὰ νὰν' οἱ καθαρουσσιάνοι καὶ γίνονται οἱ *πρώην* δημοτικιστὲς πού τὸ ξέρουν κάπως τὸ ζήτημα, μὰ πού ἔγιναν θύματα τῆς Συναλλαγῆς πρώτα καὶ τῆς Ἰποβολῆς πρὸ ὕστερα. Εἶν' οἱ δημοτικιστὲς πού στέρησαν γιὰτὶ δὲν εἶχαν περίσσια μέσα τους ζωὴ. Εἶν' ὅσοι γράψαν πέντε τραγούδια, ἢ δυὸ δηγήματα, ἢ τύπωσαν μιὰ φυλλαδούλα στὴ δημοτικὴ καὶ ἀπαιτοῦσαν νά πέσουν νά τοὺς προσκυνήσουν γι' αὐτό. Ἀπαιτοῦσαν νά τοὺς θυμιατίζουν. Ἀπαιτοῦσαν νά πάρουν θέση στὸ πλάι, καλὲ τί λέω, μπροστὰ καὶ ἀπ' τοὺς συγραφεῖδες τοὺς ἀληθινούς, τοὺς δημιουργοὺς, τοὺς ἀκούραστους ἐργάτες τῆς γλώσσας μας. Ἐπειδὴ δὲν ἔγινε ὅπως ἀπαίτη-

(*) Ὡς καὶ πού εἶναι νέος ἀκόμα τὸ ἔβρισκε λάθος κ' ἔπρεπε νά τὸ ἀρνηθεῖ καὶ αὐτὸ καὶ νά κηρύξει πῶς καλὰ καὶ σώνει ἐγέρανε, γιὰ νά κολακίσει τοὺς γέροντες. Καὶ ποιούς γέροντες, ἂν ἀγατᾶτε; Αὐτοὺς πού πέρασαν τὴ ζωὴ τους σ' ἓνα βουρκο.

σαν, τραβήχτηκαν λίγο λίγο καὶ γράφουν τὴν καθαρεύουσα ἀπὸ στεριότητα καὶ ἀπὸ ἀπελπισία.

Ἔσας τώρα τοὺς ἄλλους πού καμώνεστε πῶς ὁ Ψυχάρης δὲν ξέρει ρωμαϊκά, πῶς τὰ βιβλία του εἶναι γιομάτα λάθια, σὰς προκαλῶ. Πάρτε καὶ διαβάστε τὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*» κ' ἐδγαῖτε νά μοῦ ἀποκριθῆτε! Βρέστε μου τὰ λάθια του στὸ βιβλίο αὐτὸ λόγου χάρι πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 460 σελίδες πυκνοτυπωμένες. Βρέστε μου τίς φράσεις του πού δὲν εἶναι ρωμαϊκές.

460 σελίδες ἀπὸ 32 ἀράδες ἢ καθεμιὰ, πού μᾶς κάνουν 14.720 ἀράδες. Ἐγὼ σὰς λέω πῶς εἶχε ἀνάγκη ὁ συγγραφέας ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες λέξεις γιὰ νά πλέξει τὸ ἔργο του. Βρέστε μου ἀπ' αὐτὲς τίς εἴκοσι χιλιάδες, εἴκοσι μόνο πού δὲν εἶναι ρωμαϊκές, πού δὲν εἶναι ἑλληνικὲς καὶ ἀφομοιωμένες στὸ τυπικὸ τῆς δημοτικῆς.

Ἐγὼ βρίσκω τρεῖς-τέσσερες πού δὲ μὲ ἱκανοποιοῦν, ἂν καὶ κανονικὲς πέρα καὶ πέρα. Ὡστε ἐπειδὴ ἔμένα δὲ μὲ ἱκανοποιοῦν αὐτὲς οἱ τέσσερες λέξεις πρέπει νά πεισματωθῶ, νά ταμπουρωθῶ ἀπὸ πίσω τους καὶ νά χτυπήσω, νά συκοφαντήσω δλόκληρο τὸ ἔργο πού ἀποτελεῖται, καθὼς εἶπαμε, ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες λέξεις; Καὶ πού ξέρω ἐγὼ ἂν δὲν πρέπει νά γίνουν ἔτσι οἱ λέξεις αὐτὲς; Πῶς νά μαντέψω τί γίνεται στὸ μυαλὸ ἑνὸς ποιητῆ καὶ γλωσσολόγου πού ἔχει τὴν τέχνη νά γράφει κανονικὰ καὶ ἀσκόνταφτα τόσες καὶ τόσες σελίδες, καὶ πού ἔχει τὴ δύναμη νά ὑποτάξει κοτζιάμ ὕλικὸ καὶ νά τὸ σφυρηλατήσῃ τέλεια;

Ὅμως ἂς ποῦμε πῶς ξέρω. Ξέρω πῶς ὑπάρχουν ὄχι πέντε, μὰ δέκα τέτιες λέξεις· ὄχι μιὰ, μὰ δυὸ σύνταξες ἀλλόκοτες· καὶ τέσσερες φρασούλες ἀχώνευτες. Ἐ, λοιπὸν κ' ὕστερα; Τί εἶν' αὐτὰ μπροστὰ στὸ ἔργο τὸ ἀλάκαιο; Εἶναι ἢ δὲν εἶναι στάλες στὸν Ὀκεανό;

Μὰ κ' ἔσας τοὺς ἄλλους πού δὲ σὰς ἀρέσει τὸ ὕφος τοῦ Ψυχάρη, πού τὸ βρίσκετε ξένο ἀπὸ τὴ γλώσσα μας, πού τὸ νομίζετε ἐπιδρασμένο ἀπὸ τὸ ὕφος τῆς γαλλικῆς, σὰς ρωτῶ: Σὰς φαίνεται παράξενο; Γιατὶ νά μὴν εἶναι ἐπιδρασμένο ἀπὸ τὸ ὕφος, ὄχι μόνο τῆς γαλλικῆς, μὰ καὶ ὅλων τῶν ξένων γλωσσῶν πού εἶναι ζωντανὲς καὶ ὄχι ψόφιες! Πῶς μπορεῖ νά γίνει ἄλλιως; Φτάνει ἢ σύνταξη νά μὴν εἶναι ξένη, ὁ μηχανισμὸς νά μὴν εἶναι ξένος, ὅπως εἶναι τῆς καθαρῆς. Μὰ τὸ ὕφος, ὁ ἀθέρας μιᾶς γλώσσας πῶς νά μὴν ἐπιδραστεῖ; Πρέπει πρώτα νά πάψῃ κανεὶς νά ζεῖ γιὰ νά μείνῃ ἀνεπίδρατος.

Δανεῖζεσαι ἀπὸ τὸ φίλο πού ἀγαπᾶς, ἀπὸ τὴν ἐρω-

μένη σου. από τή γυναίκα σου, ένα σωρό κινήματα, ένα σωρό ξέρες, ένα σωρό έξωτερικά γνωρίσματα. Πολύ περισσότερο λοιπόν από γλώσσα που λατρεύεις, από γλώσσα πολιτισμένη, τελειοποιημένη, αποκρυσταλλωμένη που έχεις τήν εύτυχία κιάλας νά τή ζεις καί νά τή νοιώθεις. Στά κουτούρο κι ως έτυχε ποτέσ δέν καλλουργίζονται οί γλώσσες. Η δική μας ή γλώσσα ήθελε λιγύσματα και περπατησιά που δέν είχε, γιατί είταν γλώσσα δυσκολοκίνητη, γλώσσα καινούργια κι αδούλευτη.

Λέτε πώς ο Ψυχάρης έλο μικρές φρασούλες φτιάχνει γιατί δέν μπορεί τίς μεγάλες νά τίς καταφέρει. Κι αυτό είναι γαλλισμός, κατά τή γνώμη σας. Έγώ είδα και μεγάλες φράσεις και μικρές στο βιβλίο του και κατά τήν περίσταση. Κ' ένα ξέρω νά βεβαιώσω πώς αυτό που λέτε γαλλισμό, έγώ τόν λέω ύφος, — ύφος του Ψυχάρη. Είναι ο μόνος συγγραφέας ρωμικός που έχει ύφος, που ξεχωρίζει από μακριά. Άλλωστε ο Θουκυδίδης ίδιο ύφος είχε τάχα με τόν Πλούταρχο; ίδιο ο Πίνδαρος με τόν Σοφοκλή;

Ύστερα και τόν άλλο. Όταν ο Μορεάς έλεγε πώς ή γαλλική μοιάζει με τήν αρχαία μας, βρόσκατε τήν παρατήρησή του σοφά. Μά μια κ' ή γαλλική μοιάζει με τήν αρχαία μας, γιατί νά μην επιδράσει αυτή και τή νέα μας; Όσο ξέχασα πώς ο Μορεάς σας περιφρόνησε και τή γλώσσα σας και τά γλωσσικά σας ζητήματα κ' έγγραψε γαλλικά μοναχά. Και για νά σ' έχτιμήσει ο σημερινός ρωμικός πρέπει νά τόν πατήσεις στο στήθος, πρέπει νά τόν περιφρονήσεις. Τότε μονάχα θά πει πώς είσαι κάτι, πώς είσαι ανώτερός του, πώς είσαι μεγάλος.

"Ομως ο Ψυχάρης αγάπησε τή γλώσσα του πρώτ' απ' όλα, τήν καταφρονημένη αυτός τήν καταδέχτηκε. Έσκυψε με σεβασμό και τή σήκωσε από τή λάσπη που τήν έρριξαν οί δασκάλαι κ' οί σχολαστικοί και τήν ανέδασε ψηλά, τήν έδαλε νά καθήσει σέ θρόνο χρυσό καθώς τής ταίριαζε, και τήν έκανε Μούσα του και Θεό του.

Άπαιτεί αγάπη ή γλώσσα, απαιτεί πίστη ή ποίηση, απαιτεί άφοσίωση ή δημιουργία κ' ή ζωή και μόνο μ' αγάπη, με πίστη και μ' άφοσίωση γίνονται μεγάλα έργα σαν τά «Λυδ άδέρφια», όταν δέ λείπει βέβαια ή μεγαλοφυΐα.

Μπαστιάνα, Γενάρης 10ῦ 1912 ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Όξω από τήν ποίηση, δέν είχαμε προσέξει, όπως έπρεπε, ούτε στα έθιμα ούτε στή γλώσσα μας ούτε στήν ψυχή μας. Η φιλολογία μας δέν καταδεχότανε τήν Ελλάδα. Είτανε θρεμμένη, πιο σωστά δηλαδή ήρωστημένη από ξένη μίμηση. Ό,τι έργο δέν έδειχνε πασσαλόρι έβρωπαϊκό, ή δέν περνούσε ή περνούσε άπαρατήρητο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ

Πλούσια ζωγραφισμένος με γιρλάντες, μ' έλέφαντες και μ' έρωτικές ιστορίες, φαίνεται ο θάλαμος τής 'Ιζόλδης στο καστέλλι του Ρήγα. Βλέπει από τόν ένα μέρος προς τόν άνθισμένο κήπο, και από τόν βάθος προς τή μεγάλη αύλή του Πυργοκίστελλου, όπου ξεχωρίζουνε τά πλευρά των πύργων του, με τά μεγάλα τους νταμωτά τετράγωνα, τάλικοβαμμένα. Η κεντρική θύρα είναι στολισμένη με γαλάζια κορίνα, όπου είναι κενημένες χρυσές κορωνίτσες, — τά χρώματα τής Ρήγισσας. Στή δεξιά τήν κόχη μια μικρότερη κορίνα κρύβει μια καμαρούλα στον άριστερό τόν τοίχο άνοίγει θύρα που πηγαίνει σέλλα δωμάτια τής 'Ιζόλδης. Στο δεξιό τοίχο, άλλη θύρα. Στήν κόχη παράμερα, μια άρπα.

(Είναι στή σκηνή άπάνω ή ΙΖΟΛΔΗ και ή ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ. Η ρήγισσα κάθεται σέ μια πολυθρόνα, βαλμένη ψηλά σ' ένα πατάρι με σκαλοπάτια, που τά σκεπάζει άπαλή πορφύρα. Καταγίνεται με τόν νά ξομπλιάζει ένα μαφόρι τής 'Ιγγλιτέρρας με γνέματι χρυσά. Η παρακώρη κάθεται στα πόδια της, σ' ένα σκαλοπάτι, και ξεδιαλίνει κ' έτοιμάζει τίς ότρες, λέγοντας τόν παραμύθι της σαν ψαλμωδία:)

ΒΡΑΓ. «Στόν άνεμο καθήμενη,
κάτου από τ'άσπρο άγκάθι,
προσμένει ή 'Οριέττα ή όμορφη
τό σιστικό της νάρθη·
και τόν προσμένει ανώφελα
τή νύχτι, ως τόν προί...
Σάν είδε πιά και ρόδισε
στά όρη ή χαραινγή, —
κι αυτός που νά φανή !...»

ΙΖΟΛ. Σώπα Βραγγιάνα.

Είν' όμορφα τά λόγια, μά χαμένη πηγαίνει ή γλύκα του παραμυθιοῦ σου! Η όμορφη 'Οριέττα τόσο μαύρη πίκρα δέν έλαβε ποτέ της. Για μέ, για μένα, ή άπαντοχή βαρείά ναι, σαν τήν πέτρα του τάφου άπάνου στήν καρδιά που ακόμα δέν είναι πεθωμένη. Αχ! ένας κόσμος δέν πέρισε στο βίβανό μου άπάνου; Στήν κεφαλή ποιο χέρι με βαραίνει, και στα μηλίγγια μου έδεσε τήν κόμη τόσο σφιχτά, που λές τήν ξεριζώνει; Βγάλε, Βραγγιάνα, τά λαμπρά στολίδια! κάνε τα μαύρα τά μαλλιά μου, άσβόλη σκόρπισε μέσα στο χρυσάφι τούτο, ξολόθρεψέ τα! Κατάρα τά δέρνει,

(*) Κοίταξε άριθ. 463, 464 και 465.